

результаті використання таблиць швидкого зниження тиску [2].

У рішенні у справі за скаргою *Brincat and others v. Malta* (2014) Суд зазначає про обов'язок держави створити законодавчий та адміністративний механізм, спроможний забезпечити ефективну протидію загрозам праву на життя. Цей обов'язок безперечно виникає в контексті небезпечних видів діяльності, у яких, крім того, особливу увагу необхідно приділяти положенням, спрямованим на особливості відповідного виду діяльності, зокрема рівень потенційної загрози життю людей. Ці норми мають регулювати ліцензування, організацію, проведення, безпеку та нагляд за відповідними заходами, а також зобов'язати усіх причетних до неї осіб вжити практичних заходів для забезпечення ефективного захисту громадян, чиє життя може опинитися під загрозою супутніх ризиків.

Доцільно також навести позицію Суду щодо того, що національна влада не повинна ні за яких обставин допускати таку можливість, за якої життя людини буде безкарно піддано небезпеці. Це необхідно для підтримання суспільної довіри та забезпечення дотримання законності та запобігання будь-якій терпимості щодо протиправних дій [3].

Література

1. Коляденко и другие против России. Европейский суд по правам человека. Постановление от 28 февраля 2012 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=ARB;n=281911#0>

2. Практика ЄСПЛ: Фактичні дані – Здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unba.org.ua/publications/print/1262-praktika-espl-faktichni-dani-zdorov-ya.html>

3. Онер'їлдіз проти Туреччини. Європейський суд з прав людини. Рішення від 18 червня 2002 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/980_181

УДК 347.1:343.2/.2 (477)(043.2)

Фасій Б. В., к.ю.н.,

Толмачевська Ю. О., студентка магістратури,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна

ВЗАЄМОДІЯ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК ОСНОВА ВЗАЄМНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИВАТНИХ ТА ПУБЛІЧНИХ ВІДНОСИН

З розвитком правовідносин публічний інтерес став стрімко поширюватися у сфері тих міжособових відносин, які втручалися (або могли втрутитися) на «територію влади», тобто на той громадський

порядок, який призначався владою для організації держави [1, с. 118].

Цивільне законодавство забезпечує та охороняє приватні інтереси й економічну основу суспільства. Розвиваючись разом з підприємництвом, цивільне право виробляє універсальні юридичні конструкції, які визнаються в подальшому законодавцем і перетворюються цим же законодавцем у цивільні та кримінальні законодавчі форми.

На перший погляд здається, що яскраво виразного кордону між цивільним законодавством і кримінальними відносинами не було та, вірогідно, ніколи не буде. Разом із тим, одні й ті ж відносини могли бути предметом і цивільного законодавства, і кримінально-правового регулювання.

Перш за все потрібно зауважити, що право на захист честі і гідності, життя і здоров'я фізичної особи та право на свободу регулюються цивільним законодавством (а саме: ст. ст. 275, 282-284, 288 297 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) та внаслідок субсидіарного застосування норм цивільного законодавства знайшли своє відображення в особливій частині КК України, а саме у розділах II, III: «Злочини проти життя та здоров'я особи» та «Злочини проти волі, честі та гідності особи» відповідно.

Право власності – це предмет регулювання цивільного законодавства (ч. 1 ст. 1 ЦК України), хоча зазначені відносини є предметом правового регулювання й у кримінальному законодавстві, зокрема, це стосується випадків, коли злочини були вчиненні проти права власності, що передбачено розділом VI КК України (особлива частина) «Злочини проти власності».

З огляду на те, що в розділі V КК України (особлива частина) законодавець встановив наступне: «злочини проти ... та інших особистих прав та свобод людини і громадянина», можна стверджувати, що виходячи з даного положення припускається можливість субсидіарного застосування норм цивільного законодавства. Важливо акцентувати увагу, що кримінальне законодавство захищає відносини, які прямо передбачені цивільним законодавством. Зокрема, до кримінальних відносин, що врегульовані наступними статтями:

статтею 162 КК України «Порушення недоторканності житла» застосовуються положення ст. 311 ЦК України «Право на недоторканість житла»;

статтею 163 КК України «Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер» застосовуються положення ст. ст. 302, 303, 306 ЦК України;

статтями 166, 167 КК України щодо опіки та піклування застосовуються положення ст. 292 ЦК України «Право на опіку та піклування»;

статтями 176, 177 КК України про порушення авторських та суміжних прав застосовуються положення книги 4 ЦК України «Право інтелектуальної власності»;

статтею 182 КК України «Порушення недоторканості приватного життя» застосовуються положення ст. 301 ЦК України «Право на особисте життя та його таємницю»;

статтею 184 КК України «Порушення права на безоплатну медичну допомогу» застосовуються положення ст. 284 ЦК України «Право на медичну допомогу».

Взаємодія цивільного і кримінального законодавства, у результаті субсидіарного застосування норм, проявляється в декількох аспектах.

По-перше – кримінальні відносини – це не тільки сфера злочинів, це й забезпечення державного порядку в цілому. Стан загального правопорядку в державі забезпечує і загальний правопорядок у сфері приватних відносин, зокрема права власності тощо. Це початкова взаємодія приватного і публічного.

Кримінальне законодавство прямо сприяє розвитку цивільно-правових засад у майновій сфері. Наприклад, при створенні юридичної особи, прибуток безпосередньо охороняється КК України (ст. 205 КК України «Фіктивне підприємство»). Цивільне і кримінальне законодавство своїми методами нерідко регулюють одні й ті ж самі відносини. Зокрема, захист власності, відшкодування шкоди майну, компенсація шкоди життю і здоров'ю – предмет впливу і приватноправових, і публічних-правових норм.

Також, цивільне законодавство виробляє юридичні конструкції, які використовуються в кримінальних відносинах. Цивільно-правові поняття «угода», «майно», «право власності», «житло», «опіка», «піклування», «малолітня особа», «неповнолітня особа» тощо містяться у кримінальному законодавстві. І цивільне законодавство використовує терміни кримінального законодавства: «штраф», «конфіскація».

Кримінально-процесуальне законодавство дає можливість при розгляді судами справ у кримінальному провадженні брати до уваги обставини, встановлені іншими судами при вирішенні цивільних позову. І, навпаки, при розгляді цивільних справ оцінювати докази, які йдуть із вступом в силу вироку.

Разом із тим, наостанок, потрібно зауважити, що, нажаль, судова практика показує, що в кримінальних справах при встановленні покарання за злочин нерідко суддя віддає пріоритет публічним інтересам, а не приватним. Вбачається, що це не зовсім вірно, бо орієнтиром у формуванні й обґрунтуванні певних форм (моделей) співвідношення приватних і публічних інтересів є рішення Європейського суду з прав людини та ст. 3 Конституції України [2, с. 526], в якій задекларовано пріоритет приватних інтересів над публічними.

Література

1. Фасій Б. В. Субсидіарне застосування норм цивільного законодавства в Україні: теорія та практика: монографія / Б. В. Фасій; НУ ОЮА, – Одеса: Юридична література, 2017. – 152 с.

2. Савченко С. В. Співвідношення приватних і публічних інтересів: досвід України // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 520-528.

УДК 343.9(043.2)

Шведова Г. Л., к.ю.н., доцент,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна

СТАБІЛЬНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ФОРМИ ЯК ПРИНЦИП УСПІШНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Аналіз законодавчих змін до сучасного Кримінального кодексу України та відповідних оцінок вчених дає підстави погодитись з тим, що, з одного боку, існує тенденція до вирішення складних політичних, культурних проблем за рахунок посилення кримінальної відповідальності, тобто шляхом застосування кримінального закону [1, с. 8], а, з іншого, «стабільна кримінально-правова форма знаходиться у дисонансі з соціальними процесами в українському суспільстві» [1, с. 9]. Як справедливо зазначив відомий угорський вчений А. Шайо, антикорупційна політика являє собою «відповідь цього регіону на характеристики, які дають йому ті, хто знаходиться поза його межами» [2, с. 16].

В контексті кримінально-правової політики в сфері протидії корупції, слід зазначити, що зміни та доповнення до КК України, які відбулися за роки його існування є наочним підтвердженням висловленої тези – більшість змін були викликані зобов'язаннями прийнятими на себе Україною при підписанні та ратифікації відповідних міжнародних угод і належать до так званих конвенційних норм.

Україна проголосила курс на європейську інтеграцію. Саме про необхідні для Євроінтеграції конкретні справи йдеться в Угоді про асоціацію між Європейським Союзом і Україною. Світова спільнота кілька останніх десятиріч виявляє посилений інтерес до проблеми протидії корупції, а іноземні фахівці та вчені докладають чимало зусиль для того, аби опанувати всі аспекти цього явища. Для корупції не існує державних та наукових кордонів, вона поглинає своїм впливом майже всі сфери життєдіяльності, тому вивчення її відбувається комплексно і послідовно на глобальному рівні.